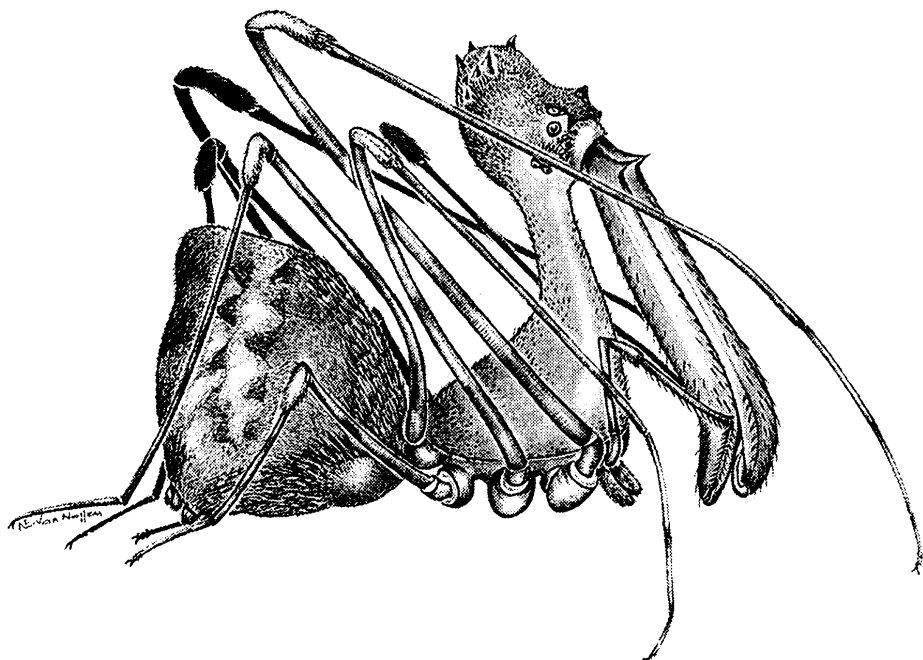

PAVOUK

Zpravodaj Arachnologické sekce

Číslo 24

březen 2007

Arachnofauna České republiky

Uloborus plumipes Lucas, 1846. V Katalogu pavouků ČR veden mezi zavlečenými druhy.

Prvně jej ve sklenicích v Tušimicích našel M. Chochel v roce 1995. Byl již nalezen i v Ústí nad Labem a v Praze. Přes květinářské obchody se zřejmě šíří po celé republice.

Achaearanea tabulata Levi, 1980. Náchod, 1 ♀, zeď pivovaru, 6. listopadu 2005, leg.

R. Macek, det. J. Dolanský, V. Růžička. Další nálezy v Náchodě a ve Starkoči (R.M.), J. Dolanský jej našel v Pardubicích.

Porrhomma profundum Dahl, 1939. Štramberk, Slámová sluj, 6 ♂ 6 ♀, v období 17.6.2006 až 11.11.2006, leg. R. Mlejnek, det. V. Růžička.

Celkem evidujeme v arachnofauně České republiky 851 druhů pavouků.

Kromě toho byl objeven nový zavlečený druh ve sklenicích: *Triaeris stenaspis* Simon, 1891: Brno, skleník botanické zahrady MU, 18. 10. 2006, 1 ♀, leg. S. Korenko, det. S. Korenko & S. Pekár.

Čestní členové Evropské arachnologické společnosti

Evropská arachnologická společnost má ve svých podmínkách členství i statut „čestného člena“. Maximální počet čestných členů společnosti je stanoven na deset. Zatím se tohoto ocenění dostalo osmi evropským arachnologům: Eric Duffey, Bertrand Krafft (Francie), Jean Kekenbosch (Belgie), Otto Kraus (Německo), Jadwiga Luczak, Anna Ostrihanska Kajak, Jerzy Prószyński (Polsko), Maria Rambla (Španělsko).

Na zasedání Evropské arachnologické společnosti, které se konalo v rámci programu 23. Arachnologického kolokvia v Sitges loňského roku, navrhl současný prezident společnosti Ferenc Samu, aby se dalším čestným členem Evropské arachnologické společnosti stal Jan Buchar. Ve zdůvodnění uvedl přínos Jana Buchara k taxonomii a bioindikačnímu využití pavouků a k výchově početné generace nových arachnologů. Návrh byl zúčastněnými členy společnosti velkým aplausem přijat.

Bibliografie

BILDE T., TUNI C., ELSAYED R., PEKÁR S. & TOFT S. 2006: Death feigning in the face of sexual cannibalism. *Biol. Lett.* **2**: 23–25.

BRYJA V., ŘEZÁČ M., KUBCOVÁ L. & KŮRKA A. 2005: Three interesting species of the genus *Philodromus* Walckenaer, 1825 (Araneae: Philodromidae) in the Czech Republic. *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* **90**: 185–194.

BUCHAR J., KNOFLACH B. & THALER K. 2006: On the identity of *Arctosa variana* C. L. Koch and *Arctosa similis* Schenkel, with notes on related species (Araneae: Lycosidae). *Bull. Br. arachnol. Soc.* **13**: 329–336.

- DOLANSKÝ J. 2006: Pavouci (Araneae) ostřicových porostů a litorálního pásma rybníka Malý Karlov ve východních Čechách. Spiders of sedge beds and littoral zone of Malý Karlov pond in Eastern Bohemia. *Vč. sb. přír. – Práce a studie* **13**: 227–230 (in Czech, English summary).
- DOLANSKÝ J. 2007: Pavouci rodu *Cheiracanthium* v České republice a ve střední Evropě. In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 46–47* (in Czech).
- DOLEJŠ P., KUBCOVÁ L. & BUCHAR J. 2007: *Tricca lutetiana* (Araneae: Lycosidae) – opatrování kokonu a potomstva. In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 31–32* (in Czech).
- HADDAD C. R., DIPPENAAR-SCHOEMAN A. S. & PEKÁR S. 2005: Arboreal spiders (Arachnida: Araneae) in pistachio orchards in South Africa. *African Plant Protection* **11**: 32–41.
- HAJER J. & HRUBÁ L. 2007: The spinning apparatus of *Theridiosoma gemmosum* (Araneae, Theridiosomatidae). In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 35*.
- HAJER J. & ŘEHÁKOVÁ D. 2006: Silk produced by anterior lateral spinnerets of the *Trogloneta granulum* (Araneae, Mysmenidae). Remarks on dragline-associated behavior of spiders. *Period. biol.* **108**: 27–35.
- HENRIQUES S. & PEKÁR S. 2007: Predatory behaviour of ant-eating *Nomisia* spiders (Gnaphosidae, Araneae): preliminary results. In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 37*.
- KULICH L. 2006: Výskyt lepovky jižní na Kolínsku. The occurrence of the spitting spider in the Kolín region. *Živa* **54**: 220 (in Czech, English summary).
- MAŘÁK P. 2006: *Analýza struktury společenstev pavouků v prostoru sjezdových tratí NPR Praděd (CHKO Jeseníky). Analysis of the spider communities located to ski-slope areas within Praděd Nature Reserve (LPA Jeseníky)*. MSc. thesis, Palacký University, Olomouc, 52 pp. (in Czech).
- MATERNA J. 2006: S Janem Bucharem nejen o pavoucích. *Krkonoše – Jizerské hory* **39** (9): 46–48.
- PEKÁR S., HRUŠKOVÁ M. & CARDOSO P. 2007: Prey specificity of ant-eating *Zodariion* spiders (Zodariidae). In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 45*.
- ŘEZÁČ M., KRÁL J. & PEKÁR S. 2007: Revize pavouků druhového agregátu *Dysdera erythrina* (Araneae, Dysderidae): sympatrický výskyt sibling druhů. In BRYJA J., ZUKAL

- J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 46–47* (in Czech).
- RŮŽIČKA V. 2005: Araneae (pavouci). In FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds), *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha, pp. 76–82.
- ŘEZÁČ M., PEKÁR S. & KOCOUREK F. 2006: Effect of Bt-maize on epigeic spiders (Araneae) and harvestmen (Opiliones). *Plant Protect. Sci.* **42**: 1–8.
- ŠUHAJ J. 2006: Výskyt pavouků (Araneae) v PP Hraniční meandry Odry [Spiders of Hraniční Meandry Odry Natural Monument]. *Poodří* **9** (1): 64–66 (in Czech).
- ŠUHAJ J. & ŠUHAJ J. 2006: Slídák břehový (*Arctosa cinerea*) – pozoruhodný pavouk PP Hraniční meandry Odry [Arctosa cinerea – a remarkable spider of Hraniční Meandry Odry Natural Monument]. *Poodří* **9** (1): 66–71 (in Czech).
- SVATOŇ J. 2005a: História vzniku Arachnologické sekcie Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV a jej význam pre rozvoj slovenskej a českej arachnologie. History of foundation of Arachnological Section of Slovak Entomological Society and its importance for development of Slovak and Czech arachnology. *Entomofauna carpathica* **17**: 72–73 (in Slovak).
- SVATOŇ J. 2005b: Otto Herman, brezniansky rodák – významný uhorský arachnológ a jeho podiel na poznaní pavúkov Horného Uhorska. Otto Herman, the native from Brezno town – an important Hungarian arachnologist and his contribution to knowledge of spiders of Upper Hungary. *Entomofauna carpathica* **17**: 76 (in Slovak).
- SVATOŇ J. 2005c: Podiel profesora RNDr. Františka Millera, DrSc. na rozvoji československej arachnologie. Contribution of Prof. Dr. František Miller, DrSc. to development of Czechoslovak arachnology. *Entomofauna carpathica* **17**: 74–75 (in Slovak).
- SVATOŇ J. 2006: *Pavouci (Araneae) Žďárských vrchů. Faunisticko-ekologická studie. Spiders (Araneae) of the Žďárské vrchy Mts. Faunistic and ecology study*. • Parnassia, Praha **1**, 100 pp. (in Czech, English summary).
- SVATOŇ J. & GAJDOŠ P. 2006: Spiders of Gaderská and Blatnická Dolina valleys in the southern part of Velká Fatra Mts., Slovakia (Araneae). In DELTSHEV C. & STOEV P. (eds), *European Arachnology 2005. Acta zoologica bulgarica* **Suppl. No. 1**: 191–219.
- TROPEK R. & KONVIČKA M. 2007: Can qarries supplement rare xeric habitats in a piedmont region? Spiders of the Blanský les Mts., Czech Republic. In BRYJA J., ZUKAL J. & ŘEHÁK Z. (Eds), *Zoologické dny Brno 2007. Sborník abstraktů z konference 8.–9. února 2007. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 51*.

Komplex druhů *Entelecara erythropus*, *omissa*, *errata* a *media*

Nejsnáze odlišitelným druhem je *E. omissa* O. P.-Cambridge, 1902, která nemá na metatarzu čtvrté nohy trichobothrii. Z celého komplexu druhů má samec *E. omissa* nejširší

prostor mezi oběma tibiálními apofýzami, hlavová elevace postrádá týlní zářez, charakteristické je i utváření hlavohrudí při pohledu shora a tento druh je ze všech čtyř nejmenší. Samec *E. erythropus* (Westring, 1851) má obě tibiální apofýzy odělené výřezem širokým tak, jako jsou jednotlivé apofýzy, samci zbývajících dvou druhů mají obě tibiální apofýzy odděleny výřezem užším než je kterákoliv z apofýz. Epigyny všech čtyř druhů jsou značně variabilní a obtížně odlišitelné (RŮŽIČKA 2000).

LOCKET & MILLIDGE (1963) poukazují na záměny Tullgenovy (TULLGREN 1955), na to, že WIEHLE (1960) zobrazuje pod označením *E. media* druh *E. erythropus* a synonymizují *E. errata* O. P.-Cambridge, 1913 s druhem *E. media* Kulczyński, 1887. Ve své pozdější práci (LOCKET, MILLIDGE & MERRETT 1974) připouštějí určité rozdíly v utváření tibiálních apofýz druhů *E. errata* a *E. media*, pokládají však za možné, že *E. errata* je pouze poddruhem *E. media*. Autoři zobrazují typový exemplář *E. media*. HOLM (1980) zobrazuje drobné rozdíly ve svatbě epigyny u druhů *E. errata* a *E. media*. HEIMER & NENTWIG (1991) překreslují Robertsova (ROBERTS 1987) vyobrazení samčích tibií druhů *E. omissa*, *E. erythropus* a *E. errata* a doplňují je vlastním vyobrazením tibií *E. media*, které je však naprosto odlišné od zobrazení tibií typového exempláře! Deltshhevo (DELTSHEV 1985) zobrazení tibií *E. media*, které odpovídá spíše zobrazení tibií druhu *E. errata*, jak ji kreslí LOCKET, MILLIDGE & MERRETT (1974), podporuje myšlenku synonymie *E. media* a *E. errata*.

Na internetových stránkách Německé arachnologické společnosti, v přehledu map rozšíření druhů pavouků (<http://www.spiderling.de/arages/index2.htm>) v řazení podle abecedy ještě nalezneme druh *E. media* a zobrazíme si mapu se dvěma nálezy, v řazení podle čeledí však již tento druh schází a v checklistu druhů evropských zemí (BLICK et al. 2004) je u druhu *E. media* poznámka „restricted to alpine habitats, no verified record from D, therefore doubtful for NL“.

Z osmi ve výše uvedeném seznamu zahrnutých evropských zemí je hlášen výskyt druhu *E. errata* pouze ze Slovenska, výskyt druhu *E. media* je hlášen z Holandska (s výše uvedenou pochybností), Švýcarska, Rakouska, Slovenska a Polska.

THALER (1999) označuje druh *E. media* jako arкто-alpinský, uvádí jeho výskyt v sutích v předpolí ledovců alpínského a niválního pásma, MAURER & HÄNGGI (1990) uvádějí výskyt na těchže stanovištích.

Z území Velké Británie je hlášen výskyt *E. errata*, druh se tam vyskytuje pod kameny v horách.

Pouze podle samiček popisuje TULLGREN (1955) další čtyři druhy (*depilata* recentně synonymizována s *omissa*), MILLER (1971) jeden. Samečci těchto druhů nejsou známi a výskyt druhů není hlášen.

Celý rod vyžaduje důkladnou revizi. Za této zcela nepřehledné situace považujeme hlášení výskytu druhu *E. media* z rašelinné louky a z okraje smrkového lesa (SVATOŇ 2006) či z písčin (BRYJA, SVATOŇ et al. 2005) založené na základě nálezů pouze samiček za ukvapené a do přehledu druhů České republiky tento druh zatím nezařazujeme.

- BLICK T., BOSMANS R., BUCAR J., GAJDOŠ P., HÄNGGI A., HELSDINGEN P., RŮŽIČKA V., STAREGA W. & THALER K. 2004: Checkliste der Spinnen Mitteleuropas. Checklist of the spiders of Central Europe. (Arachnida: Araneae). Version 1. Dezember 2004. Available at http://www.arages.de/checklist.html#2004_Araneae.
- BRYJA V., SVATOŇ J., CHYTIJ J., MAJKUS Z., RŮŽIČKA V., KASAL P., DOLANSKÝ J., BUCAR J., CHVÁTALOVÁ I., ŘEZÁČ M., KUBCOVÁ L., ERHART J. & FENCLOVÁ I. 2005: Spiders (Araneae) of the Lower Morava Biosphere Reserve and closely adjacent localities (Czech Republic). *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* **90**: 13–184.
- RŮŽIČKA V. 2000: *Entelecara omissa* (Araneae) na Moravě. *Entelecara omissa* (Araneae) in Moravia. *Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti* **5**: 214–216 (in Czech, English summary) (zde výčet ostatních literárních odkazů).
- SVATOŇ J. 2006: *Pavouci (Araneae) Žďárských vrchů. Faunisticko-ekologická studie. Spiders (Araneae) of the Žďárské vrchy Mts. Faunistic and ecology study.* • Parnassia, Praha **1**, 100 pp. (in Czech, English summary).
- THALER K. 1999: Beiträge zur Spinnenfauna von Nordtirol – 6. Linyphiidae 2: Erigoninae (sensu Wiehle) (Arachnida: Araneae). *Veröff. Mus. Ferdinandeum* **79**: 215–264.

Výzvy

Dear friends,

I have been looking for specimens of *Sibianor* (= *Bianor*) from Central Europe for taxonomic study. Any help of yours will be highly appreciated. Thanks in advance. Best regards, Marek Zabka.

Katedra Zoologii AP, Prusa 12, 08-110 Siedlce, Poland

Dear colleagues,

We have found *Emblyna (Dictyna) mitis* (sensu WUNDERLICH 1975) in north Poland and we are collecting information about this very rare species. In opinion of WUNDERLICH (1975) the European records of *E. annulipes* most probably belong to *E. mitis*. Best wishes, Marzena Stanska.

Department of Zoology, University of Podlasie, Prusa 12, 08-110 Siedlce, Poland

Nové knihy

- JOCQUÉ R. & DIPPENAAR-SCHOEMAN A. 2006: *Spider families of the world*. Royal Museum for Central Africa, Tervuren, 336 pp. (V. Hula, V. Růžička, J. Hajer)
- PAQUIN P., DUPÉRRÉ N. & HUTCHINSON R. 2001: Liste révisée des Araignées (Araneae) du Québec. In PAQUIN P. & BUCKLE D. J. (eds), *Contributions à la connaissance des Araignées (Araneae) d'Amérique du Nord.* • *Fabriques Supplément 10*: 1–87. (V. Růžička)
- BUCKLE D. J., CARROLL D., CRAWFORD R. L. & ROTH V. D. 2001: *Linyphiidae and Pimoidae of America north of Mexico: Checklist, synonymy, and literature*. In PAQUIN P. & BUCKLE D. J. (eds), *Contributions à la connaissance des Araignées (Araneae) d'Amérique du Nord.* • *Fabriques Supplément 10*: 89–191. (V. Růžička)

Semináře

49. Dne 2. prosince 2006, Přírodovědecká fakulta UJEP Ústí nad Labem. • J. Buchar: Analýza pražské arachnofauny • V. Růžička: Pavouci podzemních puklinových systémů • J. Hajer: Struktura kokonu, hedvábí a postembryonální vývoj *Theridiosoma gemmosum* • P. Dolejš: Životní cyklus a eko-etologické projevy slíďáka *Tricca lutetiana* • M. Forman: Karyotypy sociálních pavouků • A. Sember & J. Král: Předběžné výsledky studia karyotypu u amblypygidních bičovců • L. Dulíková & M. Řezáč: Karyotypy sklípkanů • S. Korenko: Pavúky navrhovaného územia evropského významu Baranovo pri Banskej Bystrici • J. Beneš: Vliv pesticidů na pavouky • Poznámky k systematice a rozšíření pavouků rodu *Cheiracanthium* v Evropě • R. Tropek: Složení arachnocenóz kamenolomů a xerothermních trávníků CHKO Blanský les • J. Dolanský, M. Jarab & F. Šťáhlavský: Fotografie z 23. Arachnologického kolokvia v Sitges.

50. Dne 9. února 2007, Masarykova universita, Brno, setkání v rámci Zoologických dnů Brno 2007. • S. Pekár, M. Hrušková & P. Cardoso: Prey specificity of ant-eating *Zodarion* spiders (Zodariidae) • S. Henriques & S. Pekár: Predatory behaviour of ant-eating *Nomisia* spiders (Gnaphosidae, Araneae): preliminary results • P. Dolejš, L. Kubcová & J. Buchar: *Tricca lutetiana* (Araneae: Lycosidae) – opatrování kokonu a potomstva • M. Řezáč, J. Král & S. Pekár: Revize pavouků druhového agregátu *Dysdera erythrina* (Araneae, Dysderidae): sympatrický výskyt sibling druhů • Z. Krumpálová, I. Štrbík & M. Krumpál: Epigeické pavúky (Araneae) Devínskej Kobyly (Malé Karpaty, Slovensko) • F. Šťáhlavský, T. Vařil, L. Bouzek & J. Král: Diferenciace karyotypů štrůků (Arachnida: Pseudoscorpiones) • J. Dolanský: Pavouci rodu *Cheiracanthium* v České republice a ve střední Evropě • J. Hajer & L. Hrubá: The spinning apparatus of *Theridiosoma gemmosum* (Araneae, Theridiosomatidae) • R. Tropek & M. Konvička: Can qarries supplement rare xeric habitats in a piedmont region? Spiders of the Blanský les Mts., Czech Republic • S. Korenko: Pavúky NÚEV Baranovo • E. Énekesová & Z. Krumpálová: Čo vieme o križiakovi pásikovom (*Argiope bruennichi*)?

Pavouk. Zpravodaj Arachnologické sekce. Číslo 24.

Vydává: Arachnologická sekce.

Odpovědný redaktor: RNDr. Vlastimil Růžička, CSc.

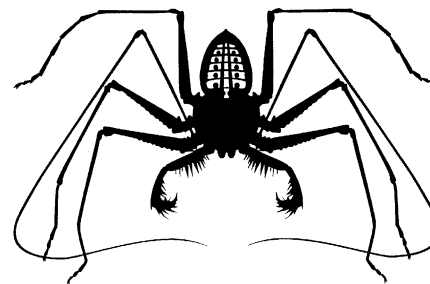
Adresa redakce: Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice.

Zpracováno editorem WordPerfect, vtištěno písmem Times New Roman.

Titulní strana: *Archaea* sp. Z nové knihy *Spider families of the world*.

Vychází nepravidelně. Toto číslo vychází v březnu 2007.

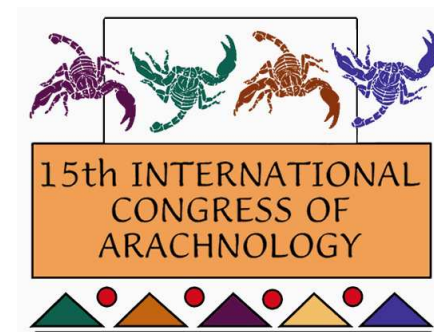
International Congresses of Arachnology

14th International Congress of Arachnology
1998, Chicago, USA
Dr. Petra Sierwald
A whip spider.

16th International Congress of Arachnology
2004, Gent, Belgium
Prof. Dr. Jean-Pierre Maelfait

Three famous towers of Gent, two rivers at which confluence Gent was erected and a crab spider.

15th International Congress of Arachnology
2001, Badplaas, South Africa
Dr. Ansie Dippenaar-Schoeman
Scorpions with typical African designs.

17th International Congress of Arachnology
2007, São Pedro, Brazil
Dr. Ricardo Pinto da Rocha
A blue orb with the Southern Cross (motifs in the Brazilian flag) and the pedipalps of *Heterophrynus*, a big amblypygid mainly distributed in Brazil.